

Lásku si nekúpiš

S októbrom u nás spájame preukazovanie úcty k ľuďom, ktorých vlas už postriebrili šediny. Jeseň života sa skloňuje vo všetkých pádoch, no málokto si uvedomuje, čo tento vek v skutočnosti prináša. Seniori k prežívaniu spokojného života potrebujú relatívne málo – primeraný zdravotný stav, dôchodok, ktorý postačí na normálny život - a najmä na kúpu liekov – no a neodmysliteľnou, priam životnou potrebou, je záujem najbližších. Verím, že mi teraz dajú za pravdu všetci, čo sú na zaslúženom odpočinku, že oveľa viac ako nákladné dary si od svojich potomkov ocenia nečakanú návštevu, či v rozhovore strávených pár chvíľ. Potešenie im prináša akýkoľvek malý záujem. Otázka od dcéry „Ako sa máte?“ pôsobí ako balzam na dušu. A pocit - dobre sme ju vychovali – je na nezaplatenie. Najmä ak v blízkom okolí sledujeme toľké prejavy sebeckta. Skutočný záujem však viesť treba citlivo odlišovať od prospechárstva. Vyskytujú sa prípady, keď falošnosťou „vyťahali“ dospelé deti od svojich starnúcich rodičov majetok a – potom ich odstavili na bočnú koľaj. Hovorí sa, že každý sa učí na vlastných chybách. Zo spoločnosti sa vytráca súcit a tolerancia a tieto javy neobchádzajú ani správanie medzi najbližšími. Nosením dreva do lesa by bolo pripomínať, aby rodičia v opičej láske k deťom zväžili, či napríklad prepísať dom na dcéru a veriť jej, že nám dovolí dožiť vo vlastnom. Hľadanie strechy nad hlavou v tomto veku býva príliš silným sústom na strávenie. Nedajte sa obalamutiť sladkými rečami, verte len skutočnej láske. Lebo ako hovorí istý klasik: “Lásku si za prachy nekúpiš.”

Ludmila Synaková

Cena mesta Nitry Antonovi Pažitnému
Doživotne verný Nitre a Nitranom

Každoročne začiatkom septembra si Nitrania pripomínajú výročie udelenia kráľovských výsad ich mestu kráľom Bellom IV. Pri tejto príležitosti Mesto oceňuje svojich obyvateľov za ich celoživotný postoj a za významné skutky, ktorými prispeli k šíreniu dobrého mena nášho mesta. V nitrianskej synagóge sa vo štvrtok 2.septembra uskutočnilo slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva. Poslanci sa do týchto slávnostných priestorov zišli s jediným cieľom, aby sa stali svedkami slávnostného aktu - udelenia Ceny mesta Nitry pedagógovi a učiteľovi vo vďaka Mgr. Antonovi Pažitnému z príležitosti jeho životného jubilea. Mgr. A. Pažitný toto najvyššie mestské vyznamenanie prevzal z rúk primátora Mgr. F. Víteka za svoju dlhoročnú činnosť v oblasti kultúry, jazykovedy a publikačnej činnosti.

Na úvod samotného aktu sa v tomto roku po prvýkrát zrealizoval nový scenár slávnosti, ktorého autorom je oddelenie kultúry mestského úradu v spolupráci s komisiou kultúry mestského zastupiteľstva. A tak účastníci verejného zasadnutia zastupiteľstva stali svedkami spomienok na historické obdobie, keď panovník Bello IV. udelil nášmu mestu kráľovské výsady. Inšpirujúci a národnú hrdosť posilňujúci bol zaujímavý scenár, v ktorom hlavnú rolu stvárnil herec DAB Vladimír Bartoň.

A potom už konferenciarka Oľga Csákyová predstavila osobnosť oceneného. Anton Pažitný je rodákom z obce Trstie v okrese Považská Bystrica, ale Nitre zasvätil kus svojho života. Pri jeho životnej púti ho osud najskôr zavial do Dolného Kubína, potom do Bošian, kde sa v období normalizácie dostal kvôli svojim názorom do nemilosti vtedajšej vrchnosti. Nasledovala výpoveď zo zamestnania a len vďaka ľudskému postojovi niektorých pracovníkov školstva v Topoľčanoch ho nevytlúčili zo školských služieb úplne, ale iba preložili do školy v Radošine. V posledných rokoch pôsobil ako učiteľ i ako riaditeľ v ZŠ na Vajanského ulici v Nitre. Dvanásť rokov je členom celoslovenského výboru Jazykoveho odboru Matice slovenskej v Bratislave a v roku 2003 sa stal členom nitrianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov. Mesto osobitne hodnotí jeho podiel na práci v komisii kultúry Mestského úradu v Nitre, kde sa dlhé roky venuje najmä posudzovaniu kronikárskych zápisok. Významný je tiež jeho podiel na tvorbe jednotlivých Almanachov Nitry, kde pri jazykových korektúrach spolupracuje so zostavovateľmi Ladislavom Zrubcom a Andrejom Červeňanským. Pre jeho jazykovú a štylistickú odbornosť ho čoraz častejšie vyhľadávajú aj ďalší nitrianski spisovatelia, ktorým pomáha pri kontrole jazykovej čistoty ich literárnych diel.

Vlastnej publikačnej činnosti sa A. Pažitný venuje viac ako 40 rokov, v posledných 20-tich rokoch sa pokúša o vlastnú knižnú tvorbu. Momentálne má na svojom konte 6 kníh. Z nich treba spomenúť najmä Významné osobnosti mesta Nitry, **kde spracoval životopisy nežijúcich osobností, ktoré sa zapísali histórie Nitry.** V publikácii Historické a literárne reálie a personálie Nitry spísal všetky **inštitúcie, ktoré majú čo dočinenia so šírením slova. Súčasťou tejto knihy je 143 žijúcich, ale i nežijúcich spisovateľov, ktorí majú akýkoľvek vzťah k Nitre.** Ďalšou významnou publikáciou z pera Antona Pažitného sú Aforizmy a sentencie významných slovenských osobností. V súčasnosti sa podieľa na tvorbe rozšíreného vydania Historických a kultúrnych reálií Nitry, ku ktorým pribudnú state o kostoloch, sochách, súsošiach a ďalších artefaktoch mesta pod Zoborom. Vďaka jeho iniciatíve už v krátkom čase rozmiestnia na budovy a na začiatky ulíc v Nitre tabule s bližším označením mien osobností, podľa ktorých sú tieto ulice pomenované. Ako mi sám povedal, jeho snahou je, aby sa Nitrania stotožnili s osobnosťami slovenskej histórie, a tiež aby sa v ľuďoch prebudilo národné a kultúrne povedomie. (syn)

Text pod snímku na 1.stranu:

Anton Pažitný prevzal Cenu mesta Nitry z rúk primátora F. V. za svoju dlhoročnú činnosť v oblasti kultúry, jazykovedy a publikačnej činnosti.

2.strana

Poslanci dali súhlas na uzavretie zmluvy s biskupským úradom

Prenájom na päťdesiat rokov

Primátor mesta Nitry Ferdinand Vítek zvolal netradične na pondelok 6. septembra v poradí 26. (mimoriadne) zasadnutie mestského zastupiteľstva. Po negatívnych skúsenostiach s odpredajom pozemkov v iných mestách sa v Nitre rozhodli, že pri príprave priemyselnej parku začnú od opačného konca a to majetkovo-právnym vysporiadaním príslušných pozemkov. Keďže nitriansky priemyselný park sa z veľkej časti nachádza na pozemku patriacom rímsko – katolíckej cirkvi, musí mať súhlas cirkevných úradov. Podmienky dlhodobého prenájmu sa primátorovi podarilo dohodnúť minulý týždeň

vo štvrtok na rokovaní v sídle Biskupského úradu na Nitrianskom hrade.

Primátor však pre podniknutie ďalších krokov potreboval súhlas poslancov. Až ich vyjadrenie mohlo naštartovať uzatvorenie nájomnej zmluvy s vlastným pozemkom – presnejšie povedané s Nitrianskym biskupstvom.

Konkrétne tu ide o nájom siedmich pozemkov zapísaných na jednom Liste vlastníctva v katastrálnom území Mlýnárce o celkovej výmere 120 hektárov na obdobie päťdesiatich rokov. Na rokovaní zastupiteľstva poslanci po pripomienkach vyjadrili súhlas so znením tohto návrhu, a tak mimoriadne zastupiteľstvo odsúhlasilo prenájom nezastavaných pozemkov v cene 30 halierov za jeden štvorcový meter ročne. Odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stavebného povolenia však už za cenu 10 korún za jeden meter štvorcový ročne a to za výmeru zastavaných stavbami, na ktoré sa vzťahuje stavebné povolenie. Prenesené do reálnych čísel, Sídelná kapitula získa za prenájom nezastavanej ornej pôdy

360 tisíc korún ročne. Zmluva sa uzatvára v súlade so zákonom č.138/1991 Zb. o majetku obcí a v zmysle VZN Mesta Nitry č. 5/1996 o hospodárení s majetkom mesta Nitry. Pokiaľ sa na parcelách nezačnú stavebné práce môžu ich aj naďalej využívať poľnohospodárske spoločnosti – PD Čakajovce – Dražovce a spoločnosť Radar Zbehy. Mestu Nitra budú platiť iba symbolické korunové nájomné. V prípade, že o parcelu prejaví záujem investor, samospráva bude môcť zmluvu s nimi okamžite vypovedať, samozrejme, po zvážení okolností so zberom úrody a pod. (syn)

3.strana

Odštartoval nový školský rok

Nový školský rok sa v Nitre začal s niekoľkými zmenami. Na základe zmien, odsúhlasených mestským zastupiteľstvom v základných školách, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitra, sa neotvorili brány ZŠ na Baničovej ul. a na Levickej ul.. Zo ZŠ na Alexyho ulici, ZŠ na Benkovej ulici a ZŠ na Bolečkovej ulici vznikol nový subjekt s názvom Základná škola na Benkovej ulici. Ďalšou novinkou je, že ZŠ na Vajanského ulici prešla pod právnu subjektivitu ZŠ na Tulipánovej ulici a minulosťou je aj ZŠ v Janíkovciach, ktorá prešla pod právnu subjektivitu ZŠ na Fatranskej ulici. Do základných škôl v Nitre 2. septembra nastúpilo približne 8 500 žiakov a do prvých ročníkov 795 prvákov.

Na otvorení nového školského roka sa zúčastnil aj primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek, ktorý spoločne s vedúcou oddelenia školstva a vzdelávania zavítal do najväčšej nitrianskej Základnej školy na Benkovej ulici. V sprievode riaditeľa tejto školy postupne navštívil jednotlivé prvé ročníky, kde sa prihovril k prváčikom, k ich triednym učiteľkám a tiež ich rodičom. Malým školákom zaželal veľa školských úspechov a učiteľkám mnoho síl pri zodpovednej pedagogickej práci. Vysvetlil, že v dôsledku ubúdania žiakov sa tejto zmenenej situácii musí prispôbiť aj školstvo. Zdôraznil, že poloprázdne školy si nemôžeme dovoliť. Ako v poradí druhú navštívil ZŠ v Horných Krškanoch, kde sa spojili základná s materskou školou.

V novom školskom roku čakalo na žiakov viacero novinek. Prváci si vyberali povinne medzi hodinami náboženstva a etiky. Žiaci základných škôl zo sociálne slabších rodín dostanú za dobrý prospech štipendium. Novinkou sú aj vzdelávacie poukazy, ktorými sa budú financovať krúžky a mimoškolská činnosť. (sy)

Noví vedúci

Do funkcie vedúcej oddelenia kultúry a športu nastúpila Mgr. Dagmar Bojďová. Novou vedúcou oddelenia školstva a vzdelávania je Mgr. Margita Sládečková, vedúcou odboru vnútorných vecí sa stala Ing. Mária Bučková.

Noví zamestnanci

K 16. septembru nastúpili na Mestský úrad v Nitre títo noví zamestnanci: PaedDr. Drahoslava Bóňová na oddelenie školstva a vzdelávania, Ing. Viktor Csala na oddelenie životného prostredia, na právny odbor Mgr. Zuzana Lacušková, na oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva Ing. Štefan Bórik, na oddelenie školstva a vzdelávania Mgr. Viera Hatášová, na odbor stavebného poriadku Ing. Ľubica Kačalová, na oddelenie územného plánovania a architektúry Ing. Martina Brložová, na odbor stavebného poriadku Ing. Milada Zaťková, na oddelenie školstva a vzdelávania Mgr. Katarína Zemanová, na oddelenie SMM JUDr. Darina Gullarová, na oddelenie investičnej výstavby Ľubomír Glézl. (red)

4.strana

Na problémy nie ste sami

V súvislosti s reformou verejnej správy v Slovenskej republike došlo k transformácii krajských a obvodných úradov aj v Nitrianskom kraji. Na jej základe sa zrušili okresné a vytvorili obvodné úrady a z krajského úradu sa vyčlenilo viacero inštitúcií špecializovanej štátnej správy. Medzi občanmi tak oprávnené mohol vzniknúť chaos pri vybavovaní si svojich úradných záležitostí. Z tohto dôvodu Mesto Nitra - mestský úrad v Nitre vydal brožúru s názvom Na problémy nie ste sami, ktorá prehľadnou formou prináša základné informácie o cieľoch reformy s popisom úradov a ich kompetencií.

Na úvod sa k občanom prihovára primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek. Ako vysvetľuje, cieľom reformy bolo celkové zefektívnenie štátnej správy, zredukovanie počtu úradníkov, úspora financií zo štátneho rozpočtu a samozrejme aj poskytovanie kvalitnejších služieb občanom. Celú transformáciu štátnych úradov v Nitrianskom kraji koordinoval Krajský úrad (KÚ) v Nitre na čele s jeho prednostom Štefanom Farkasom. Po jej ukončení sa počet pracovníkov KÚ znížil o sto aj napriek tomu, že činnosť úradu sa rozšírila o integrovaný záchranný systém, ktorý plní vážne a dôležité úlohy pri záchrane ľudských životov.

Hlavnou úlohou Krajského úradu v Nitre po transformácii je agenda v oblasti živnostenského podnikania, občianstva, matrík. Jeho pôsobnosť je tiež v zabezpečovaní civilnej ochrany a krízového riadenia, obrany a bezpečnosti štátu a hospodárskej mobilizácie v Nitrianskom kraji. Okrem toho KÚ v Nitre koordinuje a kontroluje výkon obvodných úradov, zabezpečuje organizáciu referenda a volieb a plní ďalšie dôležité funkcie v oblasti štátnej správy.

Samotná transformácia štátnych úradov prebiehala od 1. januára do 30. júna. Okrem obvodných úradov vznikli na jej základe aj tieto úrady špecializovanej štátnej správy: Krajský školský úrad, Krajský stavebný úrad, Krajský úrad životného prostredia, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Krajský úrad dopravy, Krajský pozemkový úrad a Krajský lesný úrad. V súčasnosti sú už všetky nové úrady presťahované v budovách, ktoré im boli určené na základe uznesenia Vlády SR a v plnom rozsahu vykonávajú svoju činnosť. (red)

4.strana

Jarmočná nálada ovládla celú Klokočinu

Od piatku do nedele (10.-12. septembra) ožilo najväčšie nitrianske sídlisko Klokočina jarmočným virvarom so všetkým, čo k nemu patrí. Už v piatok večer a potom počas celého víkendu sa v priestoroch Mikovíniho ulice, ktorá je akousi nepísanou centrálnou časťou sídliska, rozprúdila výborná zábava. Klokočinský jarmok alebo ak chcete hodý patria do rámca podujatí, ktoré žiľivo podporuje Mesto Nitra. **Nápad zorganizovať jarmok na Klokočine skrsol v hlavách poslancov mestského zastupiteľstva, reprezentujúcich práve túto časť Nitry pred tromi rokmi, konkrétne Dr. Marty Rácovej, Ing. Miloša Dovičoviča a Jána Grešša. Pridali sa aj ďalší členovia VMČ ako Ing. Jozef Bisták, Ing. Ľubomír Fraňo, Dr. Ján Vančo, Renáta Kolenčíková a z radov občanov MVDr. Miroslav Bradáč, Ing. arch. Juraj Císar, František Hollý a zopár dobrovoľníkov, bez ktorých by organizácia jarmoku nebola mysliteľná. Pri organizácii im pomocnú ruku podalo oddelenie kultúry mestského úradu.**

Obyvatelia s nadšením privítali myšlienku – priviezť kultúru pod okná panelákov a oživiť tak život na sídlisku, ktoré pre svojich obyvateľov nechce byť len obyčajnou nocľahárňou. Aj tohtoročný Klokočinský jarmok ponúkol zaujímavý trojdňový program, ktorý odštartoval v piatok večer primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek koncertom hudobných skupín, určených najmä pre mládež. Nasledujúce dva víkendové dni mohli obyvatelia Klokočiny vidieť a počuť pestrú zmes hudobných a umeleckých žánrov. Nemuseli však zostať len v pozícii pasívneho diváka, či poslucháča, pretože dostali príležitosť zapojiť sa do rôznych súťaží. Sobotňajší program sa začal už 10. hodine country predpoludním s hudobnou skupinou Pengagi. Popoludní najskôr divákovi zatancovali detské folklórne súbory Jelenček a Furmani a potom sa už začalo popoludnie plné zábavy. Na parkovisku pri poliklinike bežali súťaže pre deti - v behu, v jazde zručnosti na bicykli a v kreslení na asfalt. Ako odborná porota sa tu uplatnili Ing. arch. Juraj Cíсар a Dr. Viktória Mankovecká. Na Dr. Marte Rácovej, Dr. Marte Foldesyovej a Mgr. Marte Bradáčovej zas spočívala hlavná ťarcha pri organizácii súťaží a udeľovaní cien víťazom.

Hladné žalúdky obyvateľov sídliska zasýti pravý Klokočinský guláš a halászlé – čiže rybacia polievka, navarené a dokonale vychutené Dr. Miroslavom Bradáčom a Mgr. Ivetou Dovičovičovou.. Odvážlivci s plnými bruškami si potom mohli zmerať svoje ily pri preťahovaní lanom. Sobotný večer zakončí ľudová veselica, kde do tanca zahrala dychová hudba Topoľanka, ktorú modernejšími rytmami vystriedal Brillax.

Nedeľňajší program ponúkal priam nespútanú zábavu. Prím mali opäť súťaže všetkého druhu. Zápolilo sa vo vyrezávaní najstrošielnejšieho strášika ako 18 rokov. Tak ako vlni, aj tohto roku bol najrýchlejším jedákom Daniel Látečka, ktorý svojich 10 gulí „zbaštil“ za 1:40,14 min. V poradí druhému jedákovi Marcelovi Grisolovi to trvalo 2:06,56 min. a tretiemu Romanovi Valkovičovi 2:34,01 min. Slinky na makové gule však tiekli aj ostatným jarmočníkom, a tak Marta Rácová porozdávala zvyšné gule všetkým, čo si na ne robili chuť, ale nenašli odvahu zapojiť sa do súťaže. Dobrú náladu z jarmoku iste umocnila skupina historického šermu Aldaron, no a vystúpenie populárneho imitátora Fredyho Mercuryho - Petra Pačúta a speváka Paľa Hammela dostala do varu každého Klokočánara.

Ľudmila Synaková

6.strana

Viete, že ...

O Základný kameň Hospicu u Bernadetky domu pokoja a zmiernosti, položili v nedeľu 5. septembra v Brezovom háji v Nitre. Hospic bude stáť na 50 árovom pozemku, požičanom od Biskupského úradu na 99 rokov. V hospici bude k dispozícii 15 izieb pre nevyčítateľne chorých pacientov, čítareň, spoločenská miestnosť, kaplnka a záhrada. Výstavbu hospicu navrhla pred piatimi rokmi Diecézna charita. Pôvodne mal stáť v Ivánke pri Nitre, kde stavbu s 2 mil. dotáciou ministerstva zdravotníctva a miliónom korún od mesta zastavila petícia obyvateľov Ivánky. Podľa ich stanoviska bolo neetické, aby deti ZŠ a MŠ, stojacej vedľa plánovaného hospicu, videli smrteľne chorých ľudí. Problémy sprevádzali výstavbu hospicu po získaní nového pozemku v Brezovom háji. Objavila sa ďalšia petícia na záchranu stromov. Vlni v decembri zorganizovala Diecézna charita kampaň s názvom Týždeň pre hospic, počas ktorého získala podpisy 2500 ľudí, čo bolo asi štyrikrát vyšší počet ako bol počet podpisov na petícii proti výstavbe hospicu v Brezovom háji. I Vysokošpecializovaný odborný ústav tuberkulózy a respiračných chorôb Nitra - Zobor sa transformoval na neziskovú organizáciu poskytujúcu verejné-prospešné služby s novým názvom Špecializovaný odborný ústav sv. Svorada, n.o. zaregistrovaním na Krajskom úrade v Nitre. V zdravotníckom sektore ide o prvú neziskovú organizáciu v Nitrianskom kraji. (sy)

6.strana

text pod foto č. 10:

SNP nepotrebuje glorifikáciu, ale nezaslúži si ani znevažovanie. Presne 29. augusta uplynulo 60 rokov od vypuknutia SNP. V Nitre si túto udalosť našich novodobých dejín pripomenuli kladením vencov k Pomníku osloboditeľa vo štvrtok 26. augusta. Týmto celonárodným prejavom jednoznačného odporu proti fašizmu a domácej totalite sa začlenilo do pokrokového demokratického prúdu a ukázalo, že stojí na strane pokroku a je za svoje ideály schopný bojovať a prinášať najvyššie obety. Za posledné desaťročia sa často menil názor na význam Povstania a na ľudí, ktorí v ňom bojovali. Po obdobiach prehnané glorifikácie i nepodloženého zatracovania už nastal čas na jeho objektívne zhodnotenie. Tieto myšlienky boli mottom príhovoru, ktorý pri tejto príležitosti predniesol predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica. Pamiatku padlých účastníkov SNP si o. i. uctili aj poslanci mestského zastupiteľstva a pracovníci mestského úradu na čele s Ing. Milošom Dovičovičom.

Snímka: E. Synaková

Predstavujeme výbory mestských častí
Zobor a Dražovce spájajú rovnaké bolesti

Výbor mestskej časti č. 6 Zobor a Dražovce. Predsedníčka: Mgr. Klára Malejčíková, podpredseda: Ing. Pavel Mada, členovia: Ing. arch. Vladimír Libant, Mária Adámková, Ing. Ján Bolcha, CSc., Ľudovít Čaniga, MUDr. Daniel Magula, CSc., Štefan Mišuta, Ing. Jozef Mojto, PhD., František Perger, Jozef Slíž, Ing. Aneška Zacharová. Sekretárka komisie: Ing. Ľudmila Šterdasová.

1. Aké sú priority Vášho VMČ? Na čo zameriavate vašu pozornosť?

- Výbor mestskej časti (VMČ) zasadá pravidelne každý mesiac v priestoroch ZŠ Nitra – Zobor a príležitostne aj v Dražovciach. Spolupráca členov VMČ je veľmi dobrá. Rovnakú pozornosť venujeme problémom oboch mestských častí a môžem potvrdiť, že problémy sú si v mnohom aj podobné. Ide napríklad o kvalitu miestnych komunikácií, vybavenosť inžinierskymi sieťami, podmienky na realizáciu záujmovej a spoločenskej činnosti občanov, narušenie občianskeho spolunažívania, čistota a údržba verejných priestorov atď. väčšina členov výboru vykonáva túto dobrovoľnú prácu už niekoľko rokov. Znamená to, že majú skúsenosti a dobrý prehľad o potrebách a požiadavkách občanov, dobre poznajú opakujúce sa problémy a vedia nadviazať na predchádzajúce rozhodnutia, poznajú súvislosti kompetenčných vzťahov a orientujú sa v nariadeniach mesta. Môžem teda skonštatovať, že sa snažia o systémovú prácu v prospech občanov. Medzi krátkodobé ciele VMČ patrí snaha presadiť vybudovanie kanalizácie na všetkých uliciach v oboch mestských častiach. Pripravená je realizácia kanalizácie na Jaseňovej ulici, následne vzhľadom na všetky termíny, ktoré v súlade so stavebným poriadkom a ostatnými súvisiacimi zákonmi a predpismi treba dodržať dokončenie kanalizácie na Svätourbanskej ulici, pod Zlatým brehom a kanalizáciu Dražoviec.

Finančne veľmi náročné bude dobudovanie kanalizačného zberača „G“ na Donozoborskej ulici, aby sa potom mohla budovať kanalizácia na Narcisovej ulici, Klinčekovej ulici a aj na ďalších uliciach v tejto lokalite.

Ďalší akútny problém oboch mestských častí je kvalita a údržba mestských komunikácií. V určitých časových intervaloch uskutočňujú oddelenie dopravy MsÚ prehliadku mestských komunikácií, výsledok pre Zbor i Dražovce je smutný. Žiaľ, aj preto, že kvalita komunikácií úzko súvisí s bezpečnosťou. Väčšina komunikácií je v nevyhovujúcom stave a ojedinelé nie sú ani havarijné situácie. Členitý terén Zobora i Dražoviec a sťažené prírodné podmienky si vyžadujú zvýšené nároky na obnovu a údržbu ciest.

Nevyhovujúce sú aj podmienky pre záujmové aktivity a spoločenské podujatia obyvateľov. Chýba nám miesto, kde by sa mohli pravidelne stretávať dôchodcovia, ale napr. aj záhradkári. Na tento účel sa využívajú priestory ZŠ, bývalej „starej školy“ na Svätourbanskej ulici a tiež aj priestory kostolíka. Napriek niekoľkoročnému úsiliu VMČ sa nám na Zobore nepodarilo vytvoriť vhodné priestory pre starších a ani pre mladších obyvateľov tejto mestskej časti. Dlhodobu sa nám nedarí presadiť zámer prepojiť Zbor miestnou komunikáciou s Dražovcami poza Lupku. Ďalším problémom, ktorý nás trápi, je iniciovať doriešenie situácie s lanovkou a urobiť niečo pre zlepšenie neúnosnej dopravnej situácie najmä pod Zoborom.

VMČ pôsobí na dvoch rôznych lokalitách – Zbor a Dražovce. Hoci jedna časť je mestská a druhá „dedinská“ majú spoločné rysy – obyvatelia Zobora ako aj Dražoviec žijú v prevažnej miere v rodinných domčekoch a vilkách. Môžete charakterizovať najčastejšie problémy, s ktorými na Vás obracajú voliči?

- Zbor aj Dražovce sú rozsiahle mestské časti, charakterizované rodinnými domami a dlhými úzkymi neutržiavanými ulicami, s nevyhovujúcimi inžinierskymi sieťami, ale súčasne aj s neustále sa zvyšujúcimi požiadavkami občanov na kvalitu bývania. VMČ sa tieto problémy darí, ale aj nedarí riešiť. Medzi najčastejšie požiadavky patrí údržba ulíc, a to najmä v zimných mesiacoch, zabezpečenie funkčnosti osvetlenia ulíc, čistenie a údržba zelene, dopravné značenie ulíc a nie zriedkavé sú i susedské spory a nedorozumenia. Občania by uvítali aj väčší počet veľkoobjemových kontajnerov na odpad v jarnom a jesennom období, na čo sme opakovane upozorňovali oddelenie životného prostredia. Napriek ústretovosti zamestnancov MsÚ a zvýšeniu počtu kontajnerov nemôžeme uspokojiť všetkých občanov. Zasadnutia VMČ sú verejné a občania za nami prichádzajú so svojimi požiadavkami i s podnetmi. Okrem toho organizujeme hromadné stretnutia s občanmi, vždy aj za prítomnosti vedúcich pracovníkov mestského úradu. Na kontaktovanie sa s občanmi – našimi voličmi využívame aj informačné tabule, zverejňujeme naše telefónne čísla a samozrejme, najlepším spôsobom je osobný kontakt. V minulosti bývalo zvykom, že sa výstavba rodinných domov začínala aj bez stavebného povolenia. Dnes už tomu tak nie je? Rešpektuje sa stavebný zákon?

- Mnohí občania bývajúci na Zobore sú toho názoru, že už dávno nie je koordinovaná výstavba rodinných domov, že mnohé svojom architektúrou neladia s charakterom vľavovej štvrti nachádzajúcej sa na horskom úbočí, že sa nerešpektuje šírka miestnej komunikácie, dostupnosť terénu atď. A v mnohom majú títo občania pravdu. Stavebné konanie je však vecou odborných orgánov, účastníkmi konania sú aj susediace subjekty, ktoré môžu voči stavbe namietat'. VMČ sa vyjadruje len k účelu stavby a nie k technickým alebo architektonickým požiadavkám voči stavbe.

Obyvateľov Kláštorskej ulice napr. zaujíma, kedy sa dobuduje chodník na ich ulici a pýtajú sa aj, či sa neuvažuje o obmedzení rýchlosti automobilov?

- Na Kláštorskej ulici je sčasti vybudovaný chodník, ktorý je dôležitý najmä z bezpečnostného hľadiska detí a starších občanov. Pripravený je projekt na pokračovanie jeho dostavby a verím, že v najbližšom čase sa k nemu znovu vrátíme, aby sa posúdila šírka komunikácie. Obyvatelia tejto ulice sa určite pamätajú aj na odmietavé postoje niektorých ľudí a som preto rada, že s odstupom času dnes už oceňujú význam tohto chodníka a žiadajú jeho dokončenie. Požiadame odbor dopravy o posúdenie možnosti obmedzenia dopravy na tejto ulici. Dovtedy, kým sa tak stane, verím, že bude pribúdať vodičov, ktorí na tejto komunikácii prispôbia svoju jazdu daným podmienkam. Aké problémy majú obyvatelia Dražoviec? V minulosti ich trápil nedostatok vody – kedy sa plánuje s výstavbou vodovodu?

- Priznávam, že občianska vybavenosť Dražoviec je slabá. Je to mestská časť, ktorá si v budúcnosti bude vyžadovať väčšiu pozornosť a určite bude o ňu väčší záujem. Dražovce majú krásnu polohu a je tu možnosť prepojenia so Zoborom. Voda, kanalizácia, kvalitné cesty a kultúrny život sú samozrejmosťou súčasnosti, ktoré nemôžu chýbať ani v našich mestských častiach. Opakovane oslovíme ZsVaK a príslušné oddelenia mesta, aby zväzili možnosti doriešenia problému a vybudovania vodovodu v Dražovciach a predkladáme návrh do rozpočtu mesta na rok 2005 na začatie prípravy budovania kanalizácie.

Čo robíte pre starších obyvateľov, žijúcich v rámci Vášho VMČ?

So staršími občanmi sa stretávame pravidelne každý rok v decembri. Po skončení jesenných prác v záhradkách a vo vinohradoch im padne vhod porozprávať sa, potešiť sa s blízkymi pri poháriku dobrého zoborského alebo dražovského vína.

Zhovárala sa: Ľudmila Synaková

Názvy ulíc patriacich do obvodu výboru v mestskej časti č. 6 Zbor, Dražovce:

Mestská časť Zbor - Astrová, Azalková, Bartókova, Bažantia, Bojnická, Brestová, Broskyňová, Burgundská, Černicová, Dobšinského, Dolnohorská, Dolnozoborská, Dražovská, Drozdí chodník, Dubová, Fialková, Gaštanová, Gladiolová, Havrania, Hlohová, Hornohorská, Hornozoborská, Hospodárska, Hraničná, Hroznová, Hyacintová, Chatárska, Chmeľová dolina, Jahodová, Jánskeho, Jaseňová, Jastrabia, Jazenná, Jelenecká, Kamenná, Kláštorská, Klinčeková, Klúčovského, Kodályova, Komenského, Krivánska, Kyjevská, Laliová, Malá kamenná, Malá podhájska, Malinová, Mandľová, Martinská dolina, Metodova, Morušová, Moskovská, Muškátová, Nad baňou, Narcisová, Nécseyho, Oravská, Orechová, Orgovánová, Orlia, Oskorušová, Panská dolina, Pivonková, Platanová, Pod Lupkou, Pod Zlatým brehom, Podhájska, Podhorská, Poľovnícka, Poniklecová, Pri jazierku, Radová, Ratkošova, Rekreačná, Rezedová, Ríbeľová, Rosinského, Rovná, Ružová, Silvánska, Sirotková, Skautská, Slávičie chodníky, Snežienková, Sojčia, Strmá, Studená, Sv. Beňadika, Svätoplukova, Svätourbanská, Zvončeková, Šafranová, Tabaková, Tatarokva, Tichá, Tolstého, Topoľčianska -, Trnistá, Turistická, Urbancova, Úzka, Vansovej, Veltlínska, Vendelínska, Veterinárska, Viničná, Vinohradnícka, Višňová, Vrania, Vyhlídková, Vysoká, Záhradkárska, Žibrická, Buková

Mestská časť Dražovce - Ambrova, Atlasova, Belopotockého, Dobrotka, Holubyho, Horeckého, Horná, Jána Zelenáka, Kanálová, Kochova, Kultúrna, Lidická, Lukáčova, Lužianska, Mrázova, Na gruntoch, Pekná, Pod kostolíkom, Pod Plieškou, Pri Dobrotke, Pri Perinovej studni, Pri škole, Rozmarínová, Sčasného, Severná, Smreková, Stará dedina, Šulekova, Švabinského, Topoľčianska 1-140, Vrbová, Zoborská

9.strana

Prípravy na zriadenie priemyselného parku

Mesto Nitra získalo do prenájmu 120 hektárov (ha) pozemkov na výstavbu priemyselného parku od cirkvi. Zmluvu o 50-ročnom prenájme pozemkov v mestskej časti Dražovce podpísali 7. septembra zástupcovia Mesta Nitra a Biskupského úradu, primátor F. Vítek a riaditeľ Biskupského úradu Mons. ThDr. Štefan Vallo, PhD.

Primátor označil podmienky zmluvy za mimoriadne výhodné najmä vzhľadom na očakávaný prínos. Okrem iného povedal, že ešte v tomto roku chce mesto vybudovať na pozemkoch vodovod a kanalizáciu. Nevyhnutná bude i prekládka plynovodu, ktorý zrejme preklenie rieku Nitru. Mesto má pripravenú žiadosť o štátnu dotáciu na realizáciu tejto nevyhnutnej infaštruktúry. Nitra sa tak zaradila k tým slovenským mestám, ktoré majú k dispozícii voľné pozemky pre priemyselné parky a bude môcť okamžite reagovať

na rastúce požiadavky investorov, ktorí prichádzajú do Nitry. Tesne pred podpisom sú dohody s dvomi bližšie nešpecifikovanými zahraničnými firmami, ktoré chcú v parku preinvestovať spolu 38 mil. eur.

Mesto má už k dispozícii stavebné povolenia na úvodnú fázu budovania inžinierskych sietí, ktorá sa má rozbehnúť v najbližších týždňoch. Zároveň chcú vládu požiadať o poskytnutie štátnej pomoci určenej na financovanie výstavby potrebnej infraštruktúry. V areáli budúceho 360 hektárového priemyselného parku Mesto nevládni takmer žiadne pozemky. Aj preto uzavrelo Mesto zmluvu so súkromnou firmou Nitrainvest, ktorej úlohou je v čo najkratšom čase vyrovať zvyšných 240 hektárov rozdrobených pozemkov medzi viac ako 700 drobných majiteľov. Na mnohých parcelách sú spoluvlastníci z dôvodu dedičského konania. Rarita je, že na jednej je až 36 spoluvlastníkov. „Keď si to všetko premeníte na drobné“ podčiarkol primátor Vítek, „tak je to niekoľko tisíc zmlúv, ktoré bude treba pripraviť, identifikovať, vlastníkov postupne osloviť a zabezpečiť, aby sa dosiahlo vyjadrenie aj od tých, čo v Nitre nie sú fyzicky prítomní. Je to obrovské množstvo práce, ktoré nikto na úrade nie je schopný riešiť a v prípade, že by sme túto prácu chceli zvládnuť sami, museli by sme prijať niekoľko nových pracovníkov.“

Výkup pozemkov pod budúcim priemyselným parkom by podľa slov primátora nemal byť problémom. „Ak dokážeme tento proces zvládnuť, verím, že do Nitry už čoskoro prilákame investorov, ktorým ponúkame výhodné podmienky pre investovanie v Nitre,“ povedal primátor. Podľa primátora sa už v tomto období objavili prvé pokusy o špekulatívne skupovanie pôdy, za ktorými stoja niektoré miestne realitné kancelárie.

„Pôdu sme potrebovali disponovať aj z toho dôvodu, aby sme mohli požiadať o štátnu podporu na zriadenie priemyselného parku na dotácie do oblasti infraštruktúry. Už dnes máme podrobne spracovaný podrobný investičný plán sietí a kompletnej infraštruktúry, niektoré z nich už majú stavebné povolenia a niektoré môžeme aj tento kalendárny rok ich zrealizovať. Na týchto pozemkoch sa predpokladá s realizáciou novej transformačnej stanice a uvažuje sa s prekládkou plynovodu, ktorý prechádza stredom celého územia. V časti pri rieke bude aj nová regulačná stanica plynu, z ktorej budú smerovať rozvody do celého územia priemyselného parku.“

So spoločnosťou NITRAINVEST je podpísaná zmluva o spolupráci, v ktorej je jasne definované, že celá činnosť musí smerovať ku prospechu mesta, na zriadenie priemyselného parku, či to už bude formou výkupu, prenájmu, alebo výmenou pozemkov. Výsledkom ich práce bude, že vlastníkom pozemku bude Mesto, alebo investor, prípadne developerská spoločnosť.

(syn)

10.strana –

Zavítali k nám noví priatelia

Vernisážou v nitrianskej Synagóge si predstavitelia Nitry a holandského Zoetermeeru v stredu 8.septembra pripomenuli 10. výročie partnerskej spolupráce. Výstava fotografií Holandana Jana Van Ijkena s názvom Noví priatelia vznikla z podnetu samotného autora. Tento sledujúci rokovania o prístupe 10 nových členských krajín do EÚ zauvažoval nad myšlienkou vytvoriť projekt, ktorý by porovnával každodenný život v partnerských mestách vo východnej Európe, ktoré sa od 1. mája stali plnoprávnymi členskými krajinami EÚ. Z toho vyplýva aj názov výstavy NOVÍ SUSEDIA. Jan van Ijken použil „zdvojenie“ založené na partnerstve dvoch miest – Nitry a Zoetermeeru. Fotografie sú podľa neho začiatočným bodom, z ktorého začal porovnávanie každodenného života vo východnej a západnej Európe. Podľa neho zaujímavé sledovať, ako pôjde vývoj ďalej. Vo svojich fotografických sériách sa zamerával na ľudí – na postavy, ktoré zachytáva v rozličných situáciách. Najfascinujúcejším aspektom tohto ponímania je bezpochyby prirovnávanie ľudí žijúcich na oboch stranách – na východe a na západe. V našom meste si na porovnanie so Zoetermeerom vybral železničnú stanicu (odfotil „výhybkáreň“), stanovisko taxíkov pri autobusovej stanici, stredisko Effeta a Efantha, kadernícky salón, lávku pre peších ponad železničnú stanicu prirovnal k presklenému nadchodu v Zoetermeeri a pod drobnohľad si položil detské ihrisko na Klokočine k hracej ploche v Zoetermeeri. Fotografie vznikali v období od mája 2003 do mája 2004 v partnerských mestách Holandska v Českej republike a v Slovenskej republike. Konečným výsledkom projektu bolo vydanie fotografickej publikácie.

Fotografie vznikali v období od mája 2003 do mája 2004 v partnerských mestách Holandska v Českej republike a v Slovenskej republike. Výsledkom projektu bolo aj vydanie fotografickej publikácie. Na vernisáži v synagóge zazneli aj pozdravné príhovory primátora Zoetermeeru Jana Waaijera a zástupcu primátora Nitry Miloša Dovičoviča. Kým Dovičovič pozitívne hodnotil desať rokov trvajúce priateľstvo, ktoré sa pretavilo do obojstrannej výmeny skúseností, zoetermeerský primátor pri charakterizovaní výstavy poznamenal, že táto výstava vyvolala mimoriadnu pozornosť aj počas svojej prezentácie na domácej pôde.

X x x

Vo štvrtok 9. septembra sa vo foyeri mestského úradu konala vernisáž druhej, nemenej zaujímavej výstavy s názvom The Pure City. Do Nitry ju priviezli holandskí partneri s cieľom predstaviť našim obyvateľom partnerské mesto Zoetermeer. Výstava sa nachádza na ľahko prístupnom mieste, a tak Nitrania, ktorí si prídu na mestský úrad vybaviť svoje úradné záležitosti majú tak príležitosť popozerať si snímky, dokumentujúce naše partnerské mesto v Holandsku.

Autorom tejto druhej výstavy je fotograf Ton van Zeijl. Snímky vznikali postupne. Ton van Zeijl pred štyrmi rokmi v spolupráci s miestnou správou mesta Zoetermeer inicioval nafotografovanie postupne sa rozvíjajúceho Zoetermeeru, ktorý sa obrovskou výstavbou v priebehu niekoľkých rokov zmenil z 30 tisícového na 110 tisícové mesto. Hlavný projekt sa začal v septembri 2001 nazvaný „De Gave Stad“ (Jednoducho - mesto). Každé dva mesiace si prešiel mestom a zachytil všetky zmeny, ktorými mesto počas svojho búrlivého vývoja prechádzalo. Premeny Zoetermeeru takto mapoval do konca roku 2002, až kým sa v januári 2003 konala posledná súhrnná výstava fotografií. Za tri mesiace ju navštívili stovky ľudí. Výstava zahŕňala aj videoprodukcii, vytvorenú stredoškôlkami. V januári tohto roka uzrela svetlo publikácia De Gave Stad, mapujúca rozmach tohto perspektívneho holandského mesta. Zástupca primátora Ing. M. Dovičovič na vernisáži zdôraznil význam 10 rokov trvajúceho partnerstva, vďaka ktorému Nitra získala množstvo skúseností a cenných poznatkov. Slávnostný ráz tomuto podujatiu dodalo vystúpenie FS Furmani.

Ludmila Synaková

Holandské skúsenosti

Pred desiatimi rokmi podpísali predstavitelia Nitry a holandského Zoetermeeru zmluvu o partnerskej spolupráci. Holandská strana súčasne ponúkla nášmu mestu možnosť kooperácie na projekte miestnej a globálnej spolupráce s názvom Sever – Východ – Západ - Juh (N.E.W.S.), ktorého cieľom bolo stimulovať a etablovať kontakty Holandska, Slovenska, Čiech a Nikaraguy. Odtedy sa naplno rozvinuli kontakty medzi viacerými organizáciami, základnými a strednými školami, športovcami a tiež medzi nitrianskou Effetou a zoetermeerskou Effanthou. Minulý týždeň v stredu pricestovala pri tejto príležitosti do Nitry delegácia partnerského mesta Zoetermeer vedená primátorom Janom Waaijerom. Na pôde mestského úradu ich prijal primátor Ferdinand Vítek, ktorý sa v pracovnej časti stretnutia zaujímal najmä o spôsob vybavovania požiadaviek obyvateľov v zoetermeerskej kancelárii vrhého kontaktu. Primátor Jan Waaijer mu ochotne odovzdal celé know – how spôsobu vybavovania stránok. A tak sa aj v Nitre môžeme už čoskoro tešiť na to, že po vysťahovaní knižnice vzniknú v pravom kridle budovy mestského úradu rozľahlé priestory, ktoré umožnia, aby sme so svojimi záležitosťami nemuseli blúdiť spleťmi chodbami mestského úradu. Všetky informácie dostaneme pohromade od pracovníka prvého kontaktu. „Pri uplatňovaní tohto systému je však dôležitá otázka štruktúry a kultúry jednotlivých zamestnancov, ktorí musia pochopiť, že reprezentujú úrad a slúžia občanom,“ zdôraznil Jan Waaijer. Primátor Nitry F. Vítek týmto krokom sleduje uplatnenie protikorupčných opatrení, ktorými sa zamedzí, aby určitú záležitosť vybavoval na úrade len jeden úradník. Ing. Miloš Dovičovič, poslanec dlhodobo uvoľnený na výkon funkcie, v tejto súvislosti poznamenal, že mnohí

občania v utkvalej predstave, že im ich problémy môže najlepšie vyriešiť iba primátor, sa počas stránkového dňa nahlasujú na vybavenie osobne iba k nemu. Primátorov čas je pritom podstatne drahší, než aby si riešil štandardné osobné problémy občanov, ktoré im môže vybaviť ktorýkoľvek úradník.

V popoludňajších hodinách si delegácia Zoetermeeru prezrela mesto a jeho pamätihodnosti. V sprievode primátora Víteka navštívil aj centrum voľného času na Hörke, ktoré sa má po vzore holandskej strany otvoriť koncom septembra v priestoroch bývalej MŠ Na Hörke. (sy)

Pneumológovia a fúzeologovia v Nitre O pľúcnych chorobách

V minulých dňoch sa Nitra stala miestom stretnutia odborníkov venujúcich sa problematike pľúcnych chorôb a tuberkulózy, ktorí sa tu zišli na 12. kongrese Slovenskej a Českej pneumologickej a fúzeologickej spoločnosti. Podujatie takéhoto významu sa vo výše 80-ročnej histórii spoločných česko-slovenských kongresov uskutočnilo v Nitre po prvýkrát, inštitucionálnou organizáciou kongresu bol poverený tunajší Vysokošpecializovaný odborný ústav tuberkulózy a respiračných chorôb na Zobore.

Otvorenie kongresu sa za účasti prezidenta kongresu doc. MUDr. Ladislava Chovana, CSc. a súčasne predsedu Slovenskej pneumologickej a fúzeologickej spoločnosti, predsedu Českej pneumologickej a fúzeologickej spoločnosti prim. MUDr. Stanislava Kosa, CSc., predsedkyne Sekcie sestier pracujúcich v odbore pneumológia a fúzeológia pri Slovenskej lekárskej spoločnosti Mgr. Margity Šimorovej a predsedu Organizačného výboru kongresu MUDr. Štefana Petříčka, M.P.H., riaditeľa Vysokošpecializovaného odborného ústavu TaRCH Nitra-Zobor, uskutočnilo v DAB. Kongres, nad ktorým prevzali záštitu minister zdravotníctva, rektor Slovenskej zdravotníckej univerzity a primátor Nitry, slávnostne otvoril prezident kongresu doc. MUDr. Ladislav Chovan, CSc. Rektor SZU prof. MUDr. Ján Štencl, CSc. v odkaze zakladateľa tejto vrcholnej inštitúcie v oblasti postgraduálneho medicínskeho vzdelávania profesora Dieška „medicína je celoživotné štúdium“ pripomenul jeho aktuálnosť i pre terajšiu etapu kontinuálneho medicínskeho vzdelávania v podmienkach Európskej únie, vyzdvihnúť vysoký kredit inštitucionálneho organizátora kongresu, ktorý sa od júna 2004 stal výučbovou základňou Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Účastníkom kongresu sa prihovril aj prezident Slovenskej lekárskej spoločnosti prof. MUDr. Peter Krištúfek, CSc. a za organizátorov predseda Organizačného výboru MUDr. Štefan Petříček, M.P.H.

Integrálnou súčasťou kongresu boli po prvýkrát v histórii kongresov prednášky renomovaných odborníkov zo zahraničia zaradené v rámci Európskej školy respiračnej medicíny. Najnovšie poznatky prezentovali prof. Davies z Veľkej Británie, prof. Agustí zo Španielska, prof. Gulotta (Taliansko), prof. Löfdahl (Švédsko). Prednáška prof. Alvara Agustiho, jedného z kandidátov na post budúceho prezidenta Európskej respiračnej spoločnosti, bola venovaná budúcej epidemiologickej hrozbe - chronickej obštrukčnej chorobe pľúc ako ochoreniu systémovému, multiorgánovému, postihujúcemu nie iba respiračný systém. V troch paralelných sekciiach odznelo počas štyroch dní kongresu celkom 207 príspevkov v prednáškových blokoch a v posterovej sekcii, z nich viacero vyžiadanych od renomovaných odborníkov nielen v pneumofúzeológii, ale i rádiológii, hrudnej chirurgii, klinickej farmakológii, intenzívnej medicíny, ako i ďalších interdisciplinárnych medicínskych odboroch a odboroch ošetrovateľstva. Počas kongresu bol vyhradený priestor pre 6 blokov sympózií a minisympózií farmaceutických spoločností, venovaných najnovším poznatkom a perspektívam vo výskume a aplikácii nových liečiv v klinickej praxi.

Vďaka iniciatíve spoločnosti Boehringer-Ingelheim v priestoroch Ponitrianskeho múzea uskutočnilo bezplatné meranie pľúcnych funkcií pre verejnosť, čo využilo celkom 99 ľudí. Na kongrese sa počas štyroch dní celkovo zúčastnilo celkovo 525 lekárov, sestier a iných odborníkov zo Slovenska, Česka, Poľska, Francúzska, Srbska a Čiernej Hory a ďalších európskych krajín. Vynikajúca atmosféra kongresu, vytvorená mozaikou kvalitne zostaveného odborného programu, dôstojných a pohostinných priestorov DAB a jeho vynikajúcej organizačnej spolupráci, spoločenských podujatí a mnohých osobných a priateľských stretnutí, rezonovala už počas kongresu, ale účastníci XII. kongresu si ju z Nitry bezpochyby odniesli v svojich spomienkach i do svojich domovov. MUDr. Daniel Magula, CSc.

MUDr. Štefan Petříček, M.P.H.,

Jubilanti v roku 2004

75 rokov: Ing. Pavel Behul, Mária Beňovská, Klára Bogyová, Štefan Bori, Helena Bottová, Anton Deglovič, Mária Eliášová, Pavol Fazekaš, Alfonz Fronz, Helena Gažová, Barbora Gregorová, Jana Jedličková, Pavol Káčer, Viliam Kňažický, Dezider Kolenčík, Júlia Kostolániová, Adela Kováčiková, Terézia Kovárová, Viera Kurucová, Ľudovít Lahký, Mária Látečková, Hedviga Malá, František Matejovič, Ing. Jozef Matejovič, Paulína Matyášová, František Mikulášik, Terézia Mikulášiková, Štefánia Mišaniová, Mária Pačutová, Mikuláš Pješčák, Štefan Sapár, Dr. Alexander Slávik, Ladislav Slučiak, Rudolf Šiška, Valéria Šranková, Cecília Štefečková, Miloslav Štefunko, Ľudvik Švec, Terézia Turanovičová, Helena Valábiková, Cecília Vašová, Terézia Zatková.

80 rokov: Mária Albertová, Valéria Bakalová, Štefan Becske, Anastázia Boháčiková, Karol Čanaky, Ján Dostál, Jolana Drábeková, Bedrich Hecht, Štefánia Hudecová, Ing. Lukáč Ivanička, Helena Jakabovičová, Mária Karamanová, Rozália Krajčovičová, Helena Majerčíková, Helena Majerská, Alžbeta Mat'ová, Klára Míčíková, Bernardína Orichová, Rozália Pavlovičová, Štefan Račkai, Alžbeta Vaculová, Gizela Vachútová, Rozália Vajdová, Apolónia Zimmermanová.

85 rokov: Ján Dermek, Anna Domanová, Irena Filková, Filoména Hudáková, Jozefína Kalinová, Helena Križanová, Mária Kvorková, Vilma Lehotayová, Mária Martišová, Margita Matulová, Helena Mikécziová, PhMr. Ladislav Nagy, Anna Nagyová, Júliu Sendžová, Júlia Stupková, Katarína Szárazová, Anna Szollosyová, Valéria Thurzová, Emerencia Vnučková, Štefan Zlatník, Antónia Zvalová.

86 rokov: Jozefa Godorová, František Hlavaj, Jozefína Ondrušková, Helena Viktorínová.

87 rokov: Jolana Emanuelová, Karol Jedlička, Júlia Mikušová, Štefan Nosko, Anna Tencerová, Alexander Urbánek, Rozália Zajacová.

88 rokov: Terézia Antalová, Ján Furka, Mária Harmatová, Júlia Chobotová, Jozef Kiss, Anna Kováčiková, Terézia Orelová, Paulína Šándorová, Štefan Šima.

89 rokov: František Fuska, Alžbeta Chobotová, Michal Tóth, Magdaléna Varínska, Aurélia Zamykalová.

90 rokov: Ružena Czeglédy, Etela Gajdošíková, Agneša Horváthová, Karol Hyrošš, Mária Klbiková, Valéria Lobbová, Jozef Šaník.

91 rokov: Aurélia Beňovská, František Fúška, Július Góra, Imrich Oravec, Terézia Štullerová.

92 rokov: Alžbeta Gundová, Terézia Hlavinová, Alžbeta Kajabová, František Kovalík, Karol Sedlák, Helena Záhoráková.

93 rokov: Emília Kšiňanová.

94 rokov: Imrich Chmeliar, Helena Perényiová.

96 rokov: Janka Matická.

Odišli spomedzi nás

V mesiaci august 2004 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Alojz Kukla, 82 r., Trnavská 66

Vladimír Vanek, 84 r., Robotnícka 10
Katarína Holková, 94 r., Misionárska 15
Eva Hajnalová, 66 r., Štúrova 29
Pavel Koreň, 82 r., Chmeľová dolina 1
Margita Dirnbachová, 50 r., Jarmočná 10
Paulína Molnárová, 90 r., Martinská dolina 37
Regina Lörincová, 67 r., Piešťanská 45
Daniel Pavčír, 28 r., Dlhá 66
Alojz Tomanka, 76 r., Karpatská 10
Michal Petrání, 62 r., Tehelná 82
Jozef Kozík, 90 r., Pod Zlatým brehom 56
Pavol Kalúz, 51 r., Novomeského 10
Jozef Rafael, 55 r., Oswaldova 7
Mária Vančová, 84 r., Brigádnická 1
Mária Straňáková, 75 r., Štúrova 16
Mária Jurenová, 93 r., Dľonočermánska 62
Kazimír Čeliga, 68 r., Javorová 3
Edita Khandlová, 65 r., Inovecká 48
Berdardína Psotová, 90 r., Štúrova 35
Štefan Horák, 88 r., Svätourbanská 21
Ing. Ľudovít Košút, 71 r., Za humnami 16
Koloman Šebök, 65 r., Na Hôrke 18
Štefánia Chmelová, 84 r., Štúrova 37
Melicher Daniš, 68 r., Brezová 10
Jozef Nádaský, 46 r., Rabčekova 2
Vojtech Toman, 85 r., Vikárska 15
František Pišna, 72 r., Tr. A. Hlinku 53
Rudolf Rumančík, 77 r., Kremnická 13
Emília Magyarová, 61 r., Remeselnicka 42
Ľudovít Hajduch, 67 r., Sitnianska 1
Štefan Civiň, 77 r., Štúrova 83
Alžbeta Kapustová, 64 r., Tr. A. Hlinku 51
Margita Brunovská 62 r., Ovocinárska 4
Irena Pekarová, 80 r., Považská 14
Mária Šabová, 72 r., Dolnočermánska 62

Povedali si „áno“

7. augusta: Zdenko Kamenický a Ivana Vencelíková obaja z Nitry, Ivan Čapkovič z Čabu a Martina Cerulíková z Nitry, Erik Moravčík a Zuzana Jagelková obaja z Nitry, Ondrej Molnár a Henrieta Mrázová obaja z Nitry, Marián Lauko a Miroslava Madová obaja z Nitry, Mgr. Marek Málik z Popradu a Zuzana Krésová z Jarku, 14. augusta: Peter Eliáš z Mojmíroviec a Lenka Latečková z Nitry, Juraj Huček zo Šale a Denisa Poláková z Nitry, Massimo Patané z Talianska a Gabriela Horváthová z Malého Lapáša, 20. augusta: Haydar Yilmaz z Tureckej republiky a Daniela Karvayová z Nitry, Štefan Kotrec z Nových Zámkov a Helena Holíková z Nitry, 21. augusta: Milan Slažanský a Kristína Vinczeová obaja z Nitry, Andrej Kabát z Maduníc a Mária Kabátová z Nitry, Tomáš Ševčík a Eva Klíbková obaja z Nitry, Pavel Civiň z Nitry a Lucia Vrábellová z Galanty, Mgr. Róbert Bednárík z Nitry a Iveta Cebová z Alekšíniec, Rastislav Galbavý a Zuzana Trnčíková obaja z Nitry.

28. augusta: Roman Kučera z Jelšoviec a Monika Rihová z Nitry, Viliam Križan a Jitka Zrustová obaja z Nitry, Martin Andráška a Jana Kozárová obaja z Nitry, Peter Mésároš a Aneta Kunová obaja z Nitry, Ing. Pavel Matúška a Ing. Zuzana Mikušová obaja z Nitry, Henrich Berek z Nitry a Nadežda Satková z Hlohovca, Ing. Martin Hudec a Mária Setteyová obaja z Nitry, Michal Mrozek z Českého Tešína a Andrea Lakatosová z Nitry, Marek Jakab z Trebišova a Katarína Štíffelová z Nitry, Andrea Marcantognini z Talianska a Renáta Čápeková z Nitry, Mark Mervyn Davey z Nového Zélandu a Marcela Bugárová z Nitry.

22.strana

Križom, krážom, pod Zoborom

Myšlienka mesiaca:

Kto má zdravo rád svoj národ, vie mať rád aj iné národy a ich osobitné hodnoty.

Ján Chryzostom Korec

Vtip mesiaca:

Sekretárka príde do práce s vyše hodinovým meškaním. Svojmu šéfovi sa ospravedľňuje:

- Prepáčte, šéfe, že meškám, ale dnes bolo také príšerné počasie, že keby som nebola dohovorená s kaderničkou, tak určite idem rovno k lekárovi.

Bažant Kinematograf

Putovný Bažant Kinematograf, ktorý prešiel od 18. júna do 29. augusta 27 slovenských miest, navštívilo 49 500 divákov. Tento rok tak o polovicu prekročil vlnajšie výsledky.

Tohtoročnou novinkou akcie bolo zapojenie dvoch pozajdných autobusov Škoda RTO. V priemere navštívilo jedno predstavenie 458 divákov, jedna zastávka v historických centrách miest, či na filmových a hudobných festivaloch trvala štyri až päť dní. V ponuke bolo 22 filmov - deväť celovečerných a 13 krátkych.

Najnavštevovanejšie filmy boli v priemere české **Pupendo**, **Knoflíkáři**, **Nuda v Brne**, **Díky za každé nové ráno** a **Záhrada**. Najviac divákov prišlo do Nitry (3550 divákov), Bardejova (3200), Bratislavy a Zvolena (3000). V Trenčíne a Trnave to bolo 2800 divákov, v Piešťanoch 2600, v Poprade 2450, v Prievidzi 2000, v Humennom 1950 a na festivale Pohoda 3100. Okrem uvedených filmov boli premietané **Divoké včely**, **Děvčátko**, **Rok diabla**, **Samotáři** a 13 krátkych animovaných snímkov študentov VŠMU.

Text pod snímku na 22.stranu:

Študentky ošetrovateľstva na fakulte sociálnych vied UKF v Nitre môžete v plnej pohotovosti každú prvú stredu v mesiaci nájsť vo vestibule Mestského úradu v Nitre. ako mi povedala odborná asistentka katedry Mgr. V rámci projektu Nitra – zdravé mesto tu záujemcom bezplatne merajú krvný tlak a

Najpredávanejšie knihy:

Kníhkupectvo Viera, F. Mojtu 772 13 88	Patrícia Cornwellová Patrick Buchmanan Rôzne učebnice a skriptá	Čierna listina Smrť západu
Dom knihy, Pri synagóge 651 70 32	Kolektív autorov Dan Brown Chris Madsen	Nová maturita z angličtiny Da Vinciho kód Tri D dinosaury
Rowlingová 652 65 46	Harry Potter a Fénixov rád Paolo Coelho Paolo Coelho	Jedenásť minút Alchymista
Remedium, Kupecká ul. 8 74 19 285	Maxim E. Matkin Elizabeh Lowell Berešová a kol.	Láska je chyba v programe Nevinná ako anjel Nová maturita z angličtiny
Kníhkupectvo Blaškovič, Štefánikova tr. 41	Edita Sipeky Dan Brown Patrícia Cornwellová	Moje báječné ženy Da Vinciho kód Čierna listina

Ambulantné kníhkupectvo AYALA pred Orbisom

23.strana

Štart do života

Do záverečnej fázy sa dostáva zaujímavý projekt, ktorý zorganizovala Nitrianska komunitná nadácia v spolupráci s Európskym vzdelávacím inštitútom projekt. Jeho hlavným cieľom je pomôcť nezamestnaným vysokoškolákovi z nitrianskeho regiónu. Na základe odporúčania z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bolo do projektu zaradených vyše 20 vlnajších doteraz nezamestnaných absolventov sociálnej práce z UKF v Nitre. Projekt trval počas celého leta a vyvrcholil v septembri. Absolventom poskytol širokú škálu pomoci a čo je najdôležitejšie, vďaka nemu získali absolventskú prax, ktorú si väčšina organizácií kladie ako podmienku pri výbere uchádzačov o zamestnanie. Ako mi povedala Dr. Ivona Fraňová, odborníčka na projektový manažment, vysokoškoláci dostali vďaka grantu z európskych štrukturálnych fondov možnosť doplniť si svoje vzdelanie o certifikované kurzy anglického jazyka a projektového manažmentu. Počas praxe v neziskových organizáciách v Nitre a okolí sa nevenovali len bežnej rutínnej práci v organizácii, ale svoju pozornosť sústredili na prípravu a realizáciu vlastných projektov, súvisiacich s činnosťou firiem. Ďalšou zaujímavosťou je, že praxujúci absolventi musia mať na pracovisku svojho tútora a pre organizáciu vypracujú konkrétny projekt.

Nitrianska komunitná nadácia a Európsky vzdelávací inštitút si ako autori tohto projektu sľubujú, že sa minimálne 50 % absolventov podarí úspešne umiestniť na trhu práce. Odvážnejší možno nájdú v sebe chuť vybrať sa cestou samozamestnania a nastúpiť do Európskej dobrovoľníckej služby. O spomínané vzdelávanie bol v Nitre veľký záujem a to najmä preto, že mladým ľuďom sa dostali k informáciám a praktickým skúsenostiam, aké im škola nedokáže poskytnúť. (syn)

Text pod snímku na 23.stranu:

Nezamestnaní absolventi sa zapojili do projektu, ktorý im dopomôže k nájdeniu si adekvátnej práce.

Snímka: (sy)

23.strana

Fejtónovým perom

O parkoch

Neviem, ako je to s vami, ale ja si ešte aj teraz musím zadanávať do hlúpych Janov a Ďurov za to, že sa nevyznám v celkom obyčajných veciach, o ktorých už aj vrabce čvrikajú. Pred pätnástimi rokmi som to ešte chápala. Televízne noviny som sledovala s úžasom a so slovníkom cudzích slov na stole. Zakaždým, keď mi nedochádzalo, som si v ňom zalistovala, a dozvedela som sa, aký význam majú niektoré slová – ako napr. privatizácia, reštitúcia, grant, atď. V posledných mesiacoch som však trochu prekvapená, keď počujem slovné spojenie - priemyselný park. Nech v slovníku listujem spredu aj zozadu, je to jedno – vysvetlenie pre terminus technicus „priemyselný park“ nenachádzam. A tak teraz neviem, čo robiť? Ja totižto poznám v Nitre iba jeden park – ten je na Sihoti a veľmi rada sa tam chodím

poprechádzať. Keď boli moje deti malé, chodievala som s nimi na pieskovisko. Teraz sú mojimi spoločníkmi vnúčatá. No keď počujem, že naše mesto pripravujú niekoľko hektárový park, mám z toho dobrý pocit. Predsa tam len bude dostatok miesta pre peších aj cyklistov. Nadýchame sa čerstvého vzduchu, pobudneme v lone stromov. Cez leto ma deti zobrali na dovolenku do Talianska. A tam som si všimla ceduľku s nápisom Waterpark, čiže vodný park. A tohto roku sa aj u nás doma, začalo hemžiť už aj vodnými parkami. Nuž čo, dnešný život je neustála zmena. Len jedno ma mrzí. Ako vyriešiť, aby sme v Nitre nemali starosti, kde zaparkovať. Alebo to už nesúvisí s parkami? Ako sa to všetko skončí, to naozaj neviem. Ale teším sa. (Fs)

24.strana

Povolanie: Turistická sprievodkyňa

Pri odkrývaní tajomstvom zahalených pamiatok a zvláštností turistom pomáha služobne najstaršia turistická sprievodkyňa po Nitre Mgr. Mária Danková. Lásku k Nitre nasávala vedno s materským mliekom. Od svojej mamičky sa dozvedela viac ako dvadsiatu legiend a povestí, spájajúcich sa s mestom, ležiacim pod Zoborom. Nitrania ju poznajú najmä ako bývalú učiteľku ZŠ na Tulipánovej ulici a možno ani netušia, že ako dôchodkyňa našla nové uplatnenie pri sprevádzaní turistov a návštevníkov nášho mesta po jeho sakrálnych pamiatkach a architektonických pamiatkach. Tajomstvá Nitry im tlmoch v slovenskom i ruskom jazyku a ako sama hovorí, pokiaľ má českú výpravu, kde niektorí už slovenčine nerozumejú, dokáže sa preorientovať aj do češtiny.

Ktoré miesta chcú návštevníci Nitry vidieť najčastejšie?

Už tradične je najväčší záujem o Staré mesto, o Pribinovo námestie pod hradom ako i diecéznu knižnicu. Nuž a lákadlom číslo jedna je Corgoň. Povieť vám, ani hrad tak ľudí nezaujímá ako práve Corgoň. Je to už svetoznáma postava. Nedávno ma dokonca prekvapili aj Američania, keď vedeli o existencii Korgoňa! Áno, jeho meno vyslovili s „K“, tak si to po svojom prečítali. Trasa k Corgoňovi robím najčastejšie. Veľkej obľube sa posledný rok tešila aj synagóga. Ľudí lákala najmä preto, že sa odkrylo 50 ročné tabu, pod ktoré sa ukrývala židovská kultúra. Osobne ma mrzí, že menší záujem je o Kalváriu, kde je umiestnené Misijné múzeum, kde sa ukrývajú vzácne zberateľské skvosty popri nášom kňazmi - misionármi z celého sveta.

Ste známa najmä tým, že vaše prehliadky nie sú iba bezduchým výpočtom faktov a čísiel, ale že svoj výklad často okoreníte o rôzne „pikošky“. Prezradíte ich aj čitateľom?

Čerpám z mojich poznatkov, ktoré som zdedila od rodičov. Uvedomujem si totiž, že pokiaľ by som na mojej sprievodcovskej ceste hádzala cifry a roky, tak by to vyvolalo efekt - jedným uchem dnu a druhým von. Mojich poslucháčov sa snažím zaujať povestami - o Corgoňovi ich viem niečo okolo 20 a už si dávam pozor, aby som sa neopakovala, pretože s turistami chodia tí istí vedúci výpravy. Pri morovom stĺpe sa pýtam, či poznajú pomenovanie trogári, ktoré v minulosti dostali obyvatelia Nitry. Ďalej sa pýtam na pôvod pomenovania mesta Nitry, kde existuje vedecká verzia, ale jestvuje aj viaceré povestí - o samotnom hrade, kde je úplne jedinečná povesť o kaplnke sv. Emeráma. Pokiaľ zistím záujem, povieť im, že veža na hrade nebola počas II. svetovej vojny zbombardovaná z lietadla, ale že ju zničila delová guľa. Delo, ktoré ju zničilo, bolo umiestnené pod Veľkým seminárom. Zrejme to bol zámér. Veža sa zrútila a na viacerých miestach poškodila oltár v spodnom kostole zo 17. storočia. Poškodenia sú evidentné na kamennom portáli dodnes a donedávna, pokiaľ neboli opravené schody do katedrály, sa ma ľudia zvykli na to opýtať. Do schodišťa bol zarazený kusisko železa a málokto vedel, že to bolo železo z kríža, ktoré tam vrazilo pri páde do zbombardovanej veže. A keďže schody sú pieskovcové, nemohli tam dotiahnuť ťažkú techniku. Kríž len odpílili, a tak až do rekonštrukcie bolo toto železo vsadené do schodov. Pred nedávnom ho vybrali a jeho zvyšok uložili a zapečatili.

Nájdu sa výpravy, ktoré si objedajú sprievodcovstvo na hodinu, ale žiaľ, za jednu hodinu sa o Nitre dá povedať len veľmi málo. Je tu množstvo zaujímavých budov, či je to Veľký seminár, ktorý je zaujímavou architektonickou stavbou, alebo Malý seminár so zaujímavým nádvorím. V Nitre je niekoľko nádherných budov s krásnou výzdobou. Ťažko mi je vybrať spomenúť len zopár, ale za zmienku určite stojí napríklad verná kópia kláštornej brány na meštianskom dome vedľa Kluchovho paláca. Škoda, že sa nedá ísť do tohto paláca dovnútra - ukrývajú sa tam nádherné kazetové stropy. Františkánsky kláštor je netradičný svojimi dnes už nevednými 80 cm až 1 m hrubými stenami, stavba je pôvodne zo 17. storočia, aj vyznačoval sa aj klenutými stropmi, ktoré sú po rekonštrukcii vyrovnané. V samotnom hrade - v biskupskom paláci - sú úžasné historické artefakty, ako napr. pôvodná kuchyňa s kozubom a pecou.

I Na ktoré miesta chodievate s turistami najčastejšie?

- Najväčší záujem je o sochu Atlantida Corgoňa, podpierajúcu nárožie Kluchovho paláca na Pribinovom námestí. Ročne práve na toto miesto smerujú stovky turistov, aby si na vlastné oči mohli pozrieť sochu obra, ktorý v Nitre v skutočnosti aj žil a socháriovi Vavrincovi Dunajskému poslušil r. 1820 ako predloha. O existencii Corgoňa vedia dokonca aj Američania, ktorých zo všetkých nitrianskych pamätihodností zaujímala jedine socha Korgoňa. Áno, počujete správne, takto po americky si prispôbili výslovnosť z Ce na Ka. Zaujímavé však je, že aj málokto z Nitranov vie, že Corgoň naozaj žil. Pôvodom bol Grék a na začiatkom 19. storočia slúžil na hrade ako kováč. Socháriovi Dunajskému sa hodil pre stvárnenie postavy z gréckej mytológie – syna Titána Japetosa, ktorý keď sa Titáni vzbúрили proti bohom, dostal od nich doživotný trest a musel naveky držať stĺpy, na ktorých spočívala nebeská klenba. Možno sa zdá neuveriteľné a pomenovanie Corgoň sa v Nitre používa dodnes. Ako Corgoni sa označujú výrastkovia, u ktorých bujará mladosť nie je celkom v súlade so slušným správaním. Nitriansky Corgoň býva vyfážený aj mimo turistické sezóny. V skúškovom období k nemu miera stovky študentov z oboch nitrianskych univerzít, pretože sa medzi nimi traduje, že kto chce mať šťastie pri skúške, musí mu chytiť alebo pobožkať palec na nohe. Študenti veria, že aj keď sa celkom dobre nepripravia, Corgoň im bude nápomocný. Druhá legenda hovorí, že dievčina, ktorá sa chce do roka vydať, by Corgoňa mala pobožkať. A mládenec, túžiaci po láske svojej milej, by sa tiež mal vybrať k Corgoňovi. Stačí, ak sa dotkne jeho kamenného pásu a v láske sa mu bude dať.

Prosím vás, berte však pravdivosť týchto legiend s rezervou. Pamiatkári sú na ne veľmi hákliví, pretože socha Corgoňa a najmä jeho spodná časť sa akosi prirýchlo opotrebovávajú.

I Návštevníkov hradu zaujme hradná studňa. Trenčianska studňa je známa príbehom o zaľúbenom Omarovi a krásnej Fatime. Čo naša studňa? Poznate nejaké zaujímavé príbehy o nej?

Nepoteším vás, o nitrianskej studni sa netraduje žiadna povesť, resp. ja žiadnu nepoznám. Od rodičov však viem, že studňu vykopali pre potreby hradu a že jej hĺbka zodpovedá vtedajšej úrovni rieky Nitry, teda že je na úrovni rieky a že dolu nie je žiadny prameň. Znamená to, že v súčasnosti je bez vody. Má vyše 60 m hĺbky a predtým, než ju vyčistili, mala len asi 30 metrov. Ako som počula, dokonca v nej našli hodený fúrik. Keď však hovoríme o tomto mieste, priznám sa, že mňa trošku mrzí, že tak nádherný priestor ako je Vazovova veža, nie je prístupný pre turistov a nie je teda vôbec využitý. Pri rekonštrukcii tu vznikla krásna vyhládka, no nedá sa tam ísť, čo je veľká škoda. Nechápam to ani turisti, ktorých sem sprevádzam.

I Nitriansky hrad je jediným slovenským hradom, ktorý je obývaný, no práve z tohto dôvodu sa tu nachádzajú historické skvosty, ktoré sú ukryté očiam verejnosti. Vedeli by ste niečo poodhaliť aspoň slovami?

Ako vieme, rekonštrukcia hradu prebiehala v 3 etapách. Najprv sa opravila katedrála s biskupským palácom, teraz prišli na rad hospodárske budovy, kde – ako som počula - natrafili na pevnejšiu kameň. Zistili, že sa tam nachádza niečo pravidelné a keď to odkryli, identifikovali erb rodiny Selepčianovcov. Ľudia sa ma často pýtajú na hradné pivnice, pretože sa vie, že sa v nich našli pozostatky nástrojov ešte z čias Svätopluka, čo bolo dôkazom toho, že sa tu pestovalo víno. Škoda, že nie sú prístupné verejnosti. Bola by to veľká atrakcia. Rovnako sú ruským tajomstvom zahalené aj katakomby - biskupské hrobky, ktoré majú minimálne tri poschodia. Pochovávajú sa do nich cirkevné hodnostári. Možno budú aj životo nebezpečné. Vedľa studne je vchod do kánonickej hrobky, ktorá je menšia ako katakomby pod hradnou

katedrálou. Vchod dolu je po nádhernom schodisku, potiahnutom zelenou látkou. Tento priestor býva pravidelne otvorený iba na Sviatok všetkých svätých, čo je mimo turistickej sezóny. Vtedy je to sprístupnené aj verejnosti. Do Kristii pod kostolom zo 14.storočia sa pochováva dodnes. Ďalšou zaujímavosťou je, že napríklad pôvodný biskupský palác mal len jedno poschodie, manzardy boli pristavené v neskoršom období.

I Málokto vie, že svoju lásku a obdiv k Nitre ste premenili na verše, z ktorých vznikli básnické zbierky. Básne pramenia iba z vašej lásky k rodnému mestu....?

Dávam vám za pravdu. Písala som ich pre seba, boli to moje citové vyznania k mestu. Vznikli oveľa skôr, ako som začala robiť sprievodcovskú činnosť. Písať som ich začala čisto pre seba. A nemala som vôbec v úmysle ich vydať. Inšpirovala ma poézia o iných mestách, ktorá sa mi náhodne dostala do ruky. A vtedy som si povedala, že skúsím vytvoriť niečo o Nitre. Tieto verše sú určené aj pre moje vnúčatá.

I Kedy a ako vznikali vaše básne?

Najčastejšie vo chvíľach samoty. K navodeniu tvorivej atmosféry mi stačilo zažať sviečku a – pustiť sa do toho. Písala som a píšem najmä pre príbuzných a priateľov, ktorých život a osudy najlepšie poznám.

I Príbližite nám vaše dielko?

- Spomínaná knižočka obsahuje v prvej polovičke verše o Nitre a v druhej časti je moja intímna lyrika, ktorá sa Nitry netýka. Kniha vyšla vďaka mojim dvom priateľkám, tlačiarke, ktoré si moje básne odkladali.

I Venujete sa tvorbe aj ďalej?

Mám v zálohe aj ďalšie básne, ale nechcem to zakríknúť ... uvidím, ako to dopadne. Dnes je totiž pre autora najťažším orieškom knihu vydať. Prvé vydanie mi vyšlo vďaka žiživému sponzorovi, druhé vydanie knihy vyšlo vďaka Mestu Nitra a je určené na propagáciu nášho mesta.

Ludmila Synaková

25.strana

Do podtlačie nadtitulok

Študenti sociálnych vied pomáhajú deťom riešiť osobné krízy

Volajte linku pomoci

Na pôde Fakulty sociálnych vied UKF v Nitre v utorok 31. augusta slávnostne uviedli do prevádzky telefonickú linku detskej pomoci. Zámerom projektu je poskytovať podpornú, intervenčnú ako aj konzultačnú pomoc deťom, ktoré sa ocitnú v núdzi. Prípravy na uvedenie bezplatnej linky do užívania trvali viac ako rok. Fungovať začala vo štvrtok 2. septembra o 14. h a deti, ktoré budú potrebovať konzultácie alebo pomoc sa na ňu môžu dotelefonovať v pracovných dňoch od 14. do 20. h na čísle 0800 100 444. Realizátorom projektu je skupina asi 20-tich mladých dobrovoľníkov – študentov Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva nitrianskej UKF, ktorá má svoj názov a volá sa Albert. Pomocnú ruku im podali odborníci z psychologických pracovísk materskej fakulty, ale aj z Fakultnej nemocnice v Nitre. Odborná garantka za Fakultu sociálnych vied a zdravotníctva doc. Eva Solárová vyjadrila radosť z toho, že týmto projektom poskytne fakulta študentom jedinečnú príležitosť privoňať si k praxi i keď - ako to sama charakterizovala: "Neveľmi poetickej, skôr smutnej a tvrdej, a tou je priama práca s mladými klientmi, ktorých v súčasnosti trápia problémy najrôznejšieho charakteru." Dekan fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF Prof. Peter Ondrejko vyjadril potešenie, že v prípade akejkolvek bezradnosti a problému sa deti môžu dožadovať pomoci na tejto telefonickú linku. Vedúca dobrovoľníckej skupiny Albert Michaela Pribilincová sa vyjadrila, že študenti, ktorí si túto formu dobrovoľníckej práce z vlastnej iniciatívy vymysleli, chcú v prvom rade pomáhať deťom ako najzraniteľnejšej skupine. Spusteniu detskej linky pomoci dopomohla podpora viacerých inštitúcií - okrem fakultnej nemocnice, ktorá poskytla zdarma priestory a prispela výškolením personálu a supervíznou pomocou, patrí poďakovanie Juvente a EÚ, pretože projekt sa uskutočňuje vďaka grantu v hodnote 6 000 EUR. Neodmysliteľnú pomoc poskytol miestny Rotary klub a tiež Rotariáni z amerického partnerského mesta Naperville v hodnote takmer 3 500 USD, ktoré prispeli na zakúpenie základného technického vybavenia tejto telefonickú linky. Deti z nitrianskych škôl boli o telefonickú linku pomoci informovaní aj počas prvého dňa školského roka, keď od svojich učiteľov dostali letáčky a záložky do kníh. (sy)

26.-27. Strana

Oslávenci z DAB Hildegarda Augustovičová a Milan Kiš

Čože je to sedemdesiatka

K obyvateľom Nitry, ktorých život a práca sú už dlhé roky spojené s Nitrou, patria aj herci Hildegarda Augustovičová a Milan Kiš. Obaja najskôr pôsobili v Dedinskom divadle, kde v 50-tych rokoch minulého storočia prostredníctvom zájazdových predstavení šírili krásu divadelného umenia v slovenských obciach. Po zániku jeho jednotlivých súborov sa napokon stretli na doskách Krajového divadla v Nitre, kde ich herecké umenie našlo nový priestor na tvorivé uplatnenie a činnosť prácu v oblasti kultúry. V Nitre sa obaja dožili svojej sedemdesiatky.

Hildegarda Augustovičová pochádza z Budmeríc a do Nitry prišla po účinkovaní v Dedinskom divadle a absolvovaní Vysokej školy múzických umení v Bratislave. Ako členka Krajového divadla v Nitre od roku 1959 stvárnila 72 postáv, na plátnach kín sa objavila v štyroch slovenských filmoch a v mnohých televíznych hrách. V rokoch 1974 až 1982 bola umeleckou šéfkou a v rokoch 1982 až 1990 riaditeľkou Divadla Andreja Bagara. V tejto úlohe ju čakala najplodnejšia práca v podobe modernizácie starého divadla a výstavbe i dostavbe terajšej novej budovy divadla. Bola to rola, ktorá si vyžadovala najmä organizátorské umenie a úzku spoluprácu s odborníkmi preto, aby z ťažko sa rodiaceho a potom ohrdnutého dieťa vyrástlo najpozoruhodnejšie slovenské divadlo. Hildu Augustovičová, ale aj teraz trápí skutočnosť, že sa nepodarilo dokončiť podľa pôvodného projektu okolité námestie, ktoré malo byť plné zelene a priestoru na oddych.

Rodák z Bratislavy, Milan Kiš, prišiel do terajšieho Divadla A. Bagara v roku 1967po pôsobení v Dedinskom divadle, Krajových divadlách v Spišskej Novej Vsi a Trnave, ako aj Tatra revue v Bratislave. Výrazný komediálny herec vytvoril i niekoľko veľkých dramatických postáv vo vážnom repertoári. Veľa ráz našiel uplatnenie v televízii a vo filmoch, vďaka čomu ho poznajú ako vynikajúceho herca aj v zahraničí. Napríklad v Českej televízii upútal nedávno práve svojou postavou v reprízovanom seriáli Nevera po slovensky a ešte predtým sa na obrazovkách tejto televízie sa objavil v trojdielnom televíznom filme Tisícročná včela. Na doskách DAB vytvoril 101 postáv, pričom ako sám hovorí – najviac mu dala zabrať postava mliekára Tovjeho – v muzikáli Fidlikant na streche, kde musel nielen hrať, ale tiež „veľa a pekne spievať“.

Stretnutie so vzácnymi jubilantmi, ktoré pripravil Literárny klub Janka Jesenského v Nitre v spolupráci s DAB, bolo príležitosťou pre množstvo spomienok, ukážok a príhovorov zo strany spoluhercov, priateľov, ako i ostatných aktérov tohto podvečerného stretnutia. Pozorné počúvanie životných príbehov a skúseností striedali salvy smiechu pri vtipných historkách a zážitkoch z hereckého i súkromného života ľudí, ktorí divadlu zasvätili celý svoj dlhý život.

Mikuláš Gál

Historik a lokálpatriot

Osobnosť Ing. Štefana Košovana je v našom meste všeobecne známa. Od r. 1966, keď ho zvolili za podpredsedu občianskeho výboru č. 9, pracuje v tejto oblasti až dodnes (v súčasnosti je podpredsedom Výboru mestskej časti Staré mesto). Poznáme ho ako odborníka z oblasti inžinierskeho staviteľstva, najmä z oblasti zavlažovania a meliorácií. V kultúrnej oblasti ako historika mesta Nitra a numizmatika a predovšetkým ako prispievateľa aj zo stránok nášho časopisu Nitra.

Narodil sa 20. augusta 1934 v Nitre, ako tretí syn remeselníka. Po maturite na nitrianskom piaristickom gymnáziu pokračoval v štúdiu na vtedajšej Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre. Po základnej vojenskej službe v r. 1959 pokračoval v štúdiu 4 semestrami na postgraduálnom štúdiu na SVŠT – na Fakulte inžinierskeho staviteľstva štúdiom odboru meliorácií. Po ukončení štúdia v r. 1961 nastúpil do zamestnania do Poľnohospodárskeho projektového ústavu, kde postupne pracoval ako samostatný projektant, neskôr ako vedúci projektant. Projektovateľ odvodňovacie a zavlažovacie zariadenia, vrátane geodetických prác, ďalej technické a biologické rekultivácie, spevnené poľné cesty, výsadbu zelene sadov a viníc, ako aj úpravu malých vodných tokov. Jeho najväčším projektom bola závlaha pozemkov Iža – Marcelová na ploche 1200 ha. Od roku 1966 do 1971 pôsobil tiež ako externý asistent na Katedre meliorácií na VŠP v Nitre. V roku 1988 sa stal vedúcim ekologickej skupiny, ktorá v spolupráci s pracovníkmi ekológie pri SAV (prof. RNDr. M. Ružičkom, CSc. a RNDr. L. Miklosom, CSc., terajším ministrom životného prostredia) realizoval výsledky vedy do praxe. Počas štyroch rokov spracovával ekologické štúdie pre okres V. Krtíš, povodie Ipl'a v okrese Levice, časť nitrianskeho a novozámockého okresu, ako aj pre Vodné dielo v Seredi.

Ako uznávaný odborník bol Katedrou meliorácií VŠP požiadaný na vypracovanie oponentských posudkov diplomantov, ktorých bolo celkom 67. Okrem toho bol recenzentom 8 vysokoškolských učebníc a spracoval dve stanoviská k dizertačným prácam. Jeho práca a zásluhy o rozvoj melioračného odboru na VŠP bola ocenená dekanátom AF Čestným uznaním.

Ako amatérsky historik sa prezentoval desiatkou odborných historických štúdií prevažne publikovaných v Agrikultúre a Zborníku Západoslovenského múzea v Trnave. Prvá jeho štúdia bola uverejnená v roku 1967. V roku 1974 mu bolo ponúknuté členstvo v Slovenskej spoločnosti pre dejiny vied a techniky pri SAV a tak sa stáva členom s poradovým číslom 83. V roku 1977 sa stal členom autorského kolektívu pre monografiu Dejiny Nitre, kde písal o verejnom požiarom útvere. Do povedomia obyvateľov mesta sa dostal zverejnením rôznych historických udalostí v kultúrnom mesačníku Nitra. Okrem toho v r. 2003 pri príležitosti 30. výročia založenia pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Nitre, (ktorej je členom) vydal bulletin, ktorý mal veľkú odozvu na ústrednom výbore i v radoch členstva. Jeho srdcovou záležitosťou je tragická historická udalosť novodobých dejín mesta Nitra – bombardovanie mesta 26. marca 1945, ktorého 60. výročie si pripomenieme na budúci rok. Na dôslednom historickom spracovaní tejto udalosti neúnavne pracuje už niekoľko rokov a v spolupráci s Dr. E. Vontorčíkom pripravujú v budúcom roku vydanie knihy venovanej tejto pamätnej udalosti v dejinách mesta. Dúfajme, že s pomocou mesta sa im to aj podarí. Ako sám priznáva, „je našou povinnosťou pripraviť toto dielko - už aj vzhľadom na zomrelých a ich pozostalé rodiny. Pamiatku stoviek nevinných obetí našich spoluobčanov treba pripomenúť aj pre budúce pokolenia. Súčasná politická situácia v našom štáte totiž umožňuje pravdivo rekonštruovať tragické udalosti a interpretovať fakty objektívne, bez politického pozadia.“

Emil Balaj

29.strana**Vedúca NISYS Ivona Fraňová získala cenné skúsenosti****Inšpirácie spoza oceánu**

Pravdivosti príslovia, ktoré parafrázujú hovorí, že „Radšej raz vidieť ako dvakrát počuť!“ sa pridáva aj PaedDr. Ivona Fraňová, vedúca Nitrianskeho informačného systému (NISYS), ktorá je súčasne prezidentkou Asociácie informačných centier Slovenska (AICES). Na pozvanie americkej strany, ktorá pobyt plne hradila, reprezentovala Mesto Nitra sa pred časom zúčastnila na mesačnom študijnom pobyte po štyroch štátoch USA.

Za cennými skúsenosťami putovala spolu s Jozefom Bobíkom, primátorom mesta Michalovce, Annou Fedorkovou, primátorkou Spišskej Novej Vsi, Jurajom Hladkým, riaditeľom združenia Matúšovo kráľovstvo a s Danou Plužinskou, výkonnou riaditeľkou Združenia pre rozvoj regiónu Spiš. Čo bolo hlavným cieľom ich cesty? Realizácia samostatného krajinného projektu pre Slovensku republiku s názvom Rozvoj lokálneho cestovného ruchu, ktorý je spravovaný Inštitútom medzinárodného vzdelávania.

Americká strana načrtla slovenskej delegácii reálne možnosti, ktorými sa možno aj v našich podmienkach uberať pri rozvoji domáceho cestovného ruchu. Nevyhnutnou podmienkou ako sa na Slovensku pohnúť dopredu je spolupráca verejného i súkromného sektora v oblasti rozvoja cestovného ruchu na regionálnej úrovni a vytvorenie štátnej legislatívy CR, aby sa o ňu mohli regióny oprieť.

Počas pobytu prešli 8 amerických štátov (Washington D.C., Florida, Oregon, Washington, Vermont, New York, Virginia a New Mexico), kde ako zistili - prevláda aktívny domáci cestovný ruch so zameraním na konferenčnú turistiku. I. Fraňová podčiarkla fakt, že cestovný ruch za oceánom je financovaný z poplatkov za prenocovanie, ktoré sa od 1. júla zaviedli aj u nás doma.

„Čo nám však doma chýba, je schopnosť vedieť sa predať,“ konštatuje. „Veď krajina, ktorá je našou domovinou, je doslova posiatá kultúrou – historickými atrakciami. Američania sú zas naopak, známi tým, že ak vo svojom meste nemajú žiadnu turistickú zvláštnosť, jednoducho si ju vymyslia,“ povedala Dr. Fraňová a dokumentovala to aj bohatou zbierkou fotografií a ďalšou dokumentáciou. Realizácia projektu obsahovala organizáciu a prevádzkovanie centier cestovného ruchu a návštevníckych centier na národnej, štátnej a miestnej úrovni, stratégiu a programy rozvoja komunít, spoluprácu medzi štátnymi a súkromnými agentúrami v oblasti propagácie a rozvoja cestovného ruchu, marketingové a rozvojové metódy použitými turistickými organizáciami za účelom nárastu návštevnosti, miestne vládne politiky na rozvoj oblastí cestovného ruchu a vytvorenia stratégií pre zlepšenie komunity ako celku, štátne prehliadnutia pri ochrane kultúrnych a historických miest, rozvoj a podpora miest cestovného ruchu berúc do úvahy vidiecke prostredie a starostlivosť o životné prostredie, rozvoj a podpora ekologicko - turistických miest v USA. Výsledkom pobytu bude okrem iných čiastkových aktivít najmä zostavenie marketingového plánu cestovného ruchu pre Nitru, ktorý pomôže zvýšiť návštevnosť nášho mesta.

(syn)

text pod snímku na 29.stranu

Dr. Ivona Fraňová (druhá zľava) sa stretla aj so senátorom Floridy Mitsom.

Snímka: archív I.F.

30.strana

Eva Ruthová – vždy usmiata a optimistická jubilantka

Duša nitrianskych besied

Málokto sa osobne stretáva s poznáťo slovenských spisovateľov a iných tvorcov duchovných hodnôt i v zahraničí pšúcich Slovákov ako Eva Ruthová. Je skutočne obdivuhodné, koľkým domácim i zahraničným tvorcom literatúry napísala listy s pozvánkami na besedy do nitrianskych stánkov kultúry. A zaujímavé pritom je, že pozvaní vždy s radosťou prichádzajú do nášho mesta a radi vyjadrujú vrúcny vzťah k nemu a najmä k jeho bohatej a národ povzbudzujúcej histórii. Koľko to muselo byť telefonických rozhovorov, aby sa nitrianska kultúrna verejnosť mohla stretnúť s poznaným, či menej známym básnikom, prozaikom, hercom, spevákom, maliarom a iným autorom či interpretom umenia.

To všetko dokázala i teraz dokazuje jubilantka, pôvodom Zlatomoravčanka, narodená 8.októbra 1934. Stredoškolské štúdiá absolvovala na piaristickom gymnáziu v Nitre a tu aj v roku 1953 maturovala. Potom začala diaľkovo študovať filmovú vedu, kritiku a históriu v Prahe. keď sa vydala a po roku porodila syna, zmenil sa jej život – začas bola redaktorkou, glosovala slovenskú a nitriansku kultúru, publikovala články o divadle, filme, literatúre a hudbe. Od roku 1961 pracovala vo vtedajšej Krajskej ľudovej knižnici v Nitre. Boli to teda opäť knihy, ich tvorcovia, filmy a divadlá, ktoré sa stali jej láskou a ona ich s veľkým zanietením sprostredkovávala čitateľom a priaznivcom umenia. Z jej iniciatívy vzniklo v Nitre Divadielko poézie, nezabudnuteľné večery pri fontáne v záhrade Nitrianskej galérie i filmový klub. Vždy vedela získať aj iných milovníkov umenia a spolupracovníkov inštitúcií, kde sa konávajú stretnutia a besedy s literátmi a autormi všetkého druhu umenia. Predovšetkým je to Divadlo Andreja Bagara, pričom riaditeľstvo poskytuje kultivovaný priestor vo svojej kaviarni, ďalej je to Nitrianska galéria, Ponitrianske múzeum, Dom Matice slovenskej a v poslednom čase i zreštaurovaná synagóga, ktorá má vynikajúcu akustiku a kde sa dobre počúva a vníma hovorené slovo.

Jej zásluhou a pričinením vznikol v Nitre Literárny klub Janka Jesenského, pomenovaný po významnom slovenskom spisovateľovi a v rokoch 1923-1928 nitrianskom županovi, ktorý býval v budove niekdajšieho župného domu, v terajšej Nitrianskej galérii. V živej pamäti nám ostali spomienky na besedy s doc. Tadeášom Salvom, slovenským hudobným skladateľom v 90.tých rokoch pedagógom Katedry hudobnej výchovy v Nitre býv. Pedagogickej výchovy v Nitre, i s Jozefom Malovcom, tiež hudobným skladateľom, ktorý zbožňoval Nitru, s básnikom Pavlom Stanislavom, Petrom Petiškom, Antonom Rákayom, Jánom Buzássym, Jánom Beňom, JUDr. Štefanom Valentom, vynikajúcim žijúcim pamätníkom Nitry, ďalej s Pavlom Dvořákom, historikom a archeológom, s herečkami Adelou Gáborovou, Idou Rapaičovou i s mnohými členmi nitrianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov, maliarmi, vedcami a ďalšími tvorcami umeleckých diel.

Je toho naozaj veľa, čo pre rozvoj, šírenie i poznanie slovenskej kultúry Eva Ruthová urobila. Patrí jej vďaka a Nitrania vedia byť vďační za príjemné chvíle, prežitie v spoločnosti dobrých, múdrych a vzdelaných ľudí. Dôkazom bývajú zaplnené hľadiská a priestory, v ktorých sa besedy konajú. Často vyjadrujú obdiv záujmu Nitranov aj samotní hostia, ktorí na besedy prichádzajú. A takýto obdiv i úctu prejavujeme aj my, vďační účastníci besied, organizátorke týchto podujatí. Pri jej okrúhlo životnom výročí jej želáme predovšetkým zdravie, potrebné životné šťastie, vždy dobrú náladu a ďalší úspech v práci.

Anton Pažitný

31.strana

Divadlo na prahu jubilejnej 55. sezóny

Začiatok jubilejnej 55. divadelnej sezóny otvorilo nitrianske Divadlo Andreja Bagara plavbou po Dunaji. V piatok večer 3. septembra tak vyplávala z osobného prístavu v Bratislave výletná loď Žilina a jej posádku tvorili výlučne celebrity divadelného sveta. Na palube to začalo vrieť hneď po tom, čo riaditeľ divadla Ján Greššo oznámil prítomným, že sa bude uvádzať do sveta divadelný kalendár s aktami trinástich členov súboru. Jeho krstným otcom sa stal predseda vlády Mikuláš Dzurinda, ktorý ho za asistencie primátora Nitry Ferdinanda Víteka polial šumivým vínom. Autorka fotografií, výtvarníčka Dorota Sadovská, naštylizovala hercov ako známych svätcov a svoj kalendár nazvala Svätí 2004. Predstaveniu kalendára, ktorý si záujemcovia môžu zakúpiť v divadle, predchádzala tlačová konferencia, na ktorej šéfdramaturg Svetozár Sprušanský a riaditeľ Ján Greššo predstavili jednotlivé tituly jubilejnej 55. sezóny. Trhákom by mal byť muzikál Kabaret, v ktorom hlavnú postavu stvára Zuzana Mauréry. Bude to príbeh o láske, nezlomnej túžbe človeka prežiť svoj život šťastne. Premiéra je naplánovaná na 3. a 4.decembra. Nitrania chcú zaujať aj ľúbostnou romancou Romea a Júlie 21.storočia s názvom „Norway.today“. Tento divadelný hit európskych javísk uvedú v celoslovenskej premiére 16. decembra. Kone sa strieľajú je názov ďalšej inscenácie. Diela sa režijne ujme Jozef Gombár a ako povedal novinárom, chce vytvoriť príbeh o ľudoch, ktorí „v časoch veľkej citovej krízy“ nestrácajú svoju dôstojnosť. Obrázkári v réžii Yvonne Vavrovej prinesú život slávnej spisovateľky Selmy Lagerfeldovej a pohybovo-tanečné predstavenie Svätenie jari umožní v celosvetovej premiére zaskvieť sa najstaršej generácii nitrianskych hercov. Na predstavení nových divadelných projektov sa zúčastnili aj všetci tvorcovia a spolupracovníci divadla, medzi ktorými nechýbal známy režisér Jozef Bednárik, ktorý sa však na krátkej plavbe k Devínskemu hradu nezúčastnil a radšej zdúchol na suchú zem. (syn)

32. strana

Inzerát – opakovačka WATT

OBÁLKA

Titulok v podtlačí

Nitra na snímkach z minulosti

Text pod foto č.23a:

Táto fotka O. Sivčáka zachytáva rekonštrukciu budovy, v ktorej dnes sídli Turancar a Banka Dexia v pešej zóne Štefánikovej triedy.

Text pod foto č. 23b:

Pamätáte si? Takto vyzerala pešia zóna pred 10-timi rokmi, presne v septembri r. 1994.

Snímka: Ondrej Sivčák

Text pod foto č.24:

S ohľadom na súčasné zmeny v armáde možno za historickú považovať aj fotku z vojenskej prísahy z januára 1993, ktorej autorom je Koloman Zúrik.

Koho viezla divadelná loď?